

5. ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ АГРАРНО-ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Коцупатрий М. М., канд. екон. наук, професор,
Трохименко Л. М., канд. екон. наук, доцент,
Царьов М. С., канд. екон. наук, доцент,
Золотарьова Н. С., канд. екон. наук, ст. викладач,
Шевченко Ю. А., ст. викладач,
кафедра обліку, аналізу та аудиту в АПК

ПАРАДИГМА ЗАКЛЮЧНОГО ЕТАПУ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ З ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

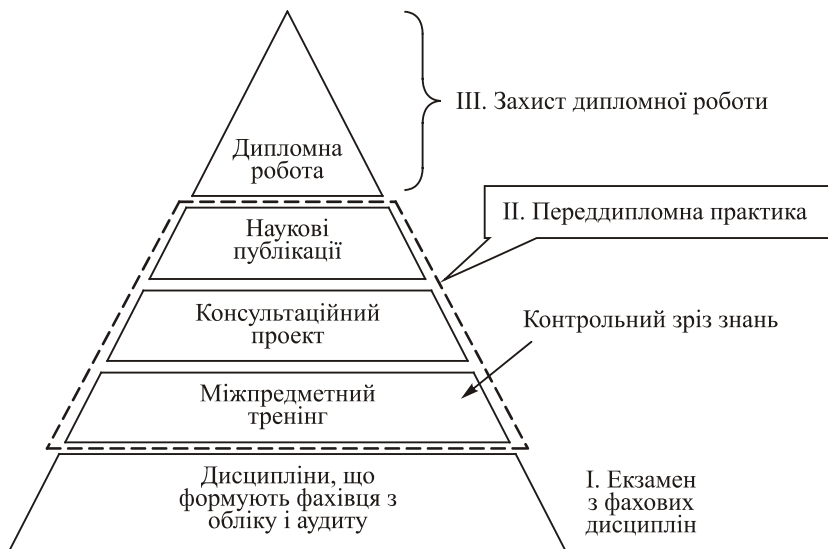
Сучасний ринок праці ставить перед випускниками вищої школи досить високі вимоги, що продиктовані основними законами ринкової економіки, новими технологіями та формами управління бізнесовою діяльністю. Вже на першому етапі роботодавець здійснює перевірку компетентності претендентів на вакантні місця за допомогою різних форм відбору на конкурентній основі (зокрема — тестування, співбесіди). Тому на завершальному етапі навчання необхідно допомогти студентам упорядкувати і концентрувати всі набуті знання з дисциплін, які формують спеціаліста магістерського рівня, на предмет їх практичного застосування в реальних умовах сучасної економіки. Важливе значення для формування конкурентоспроможного фахівця з обліку і аудиту має набуття студентами професійних компетенцій.

Підготовка на цьому етапі компетентних фахівців магістерського рівня повинна розглядатися у поєднанні фундаментальних теоретичних знань з вимогами практики (ринку праці) у тісному взаємозв'язку за таких двох основних **аспектів**:

- перший — *науково-теоретичний*,
- другий — *практичний*.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ — цілогічна послідовність складових заключного етапу магістерської освіти у процесі формування компетентного фахівця, що являє собою певну **ПІРАМІДУ ЗНАЬ** з її кінцевою вершиною — **МАГІСТЕРСЬКОЮ ДИПЛОМНОЮ РОБОТОЮ**.

Комплекс складових піраміди знань у послідовності виконання програми підготовки магістрів з обліку і аудиту можна подати за **трьома основними стадіями**:

I. ВИВЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН;

II. ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА;

III. ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ.

Перша стадія передбачає процес вивчення **спеціальних дисциплін**, які формують фахівця магістерського рівня, а саме: «Податковий облік і звітність»; «Організація обліку»; «Державний фінансовий контроль»; «Організація і методика аудиту»; «Облік в галузях АПК», «Облік міжнародних операцій», «Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку», «Міжнародні стандарти аудиту». Викладання цих дисциплін здійснюється в першому семестрі магістерської підготовки, за якими студенти складають іспити.

На другій стадії піраміди знань передбачається проходження студентами **переддипломної практики**, впродовж якої одночасно з виконанням програми практики і написанням **магістерської дипломної роботи** послідовно виконуються — **міжпредметний тренінг, консультаційний проект зі спеціальності, наукові публікації за темою магістерської дипломної роботи.**

Переддипломна практика. Згідно з вимогами вищої школи фахівець у галузі економіки і менеджменту має досконало володіти своїм фахом, отримавши ґрунтовну наукову та практичну підготовку, бути вправним організатором, здатним на практиці застосовувати принципи наукової організації праці, компетентним і здатним до інновацій, самостійності та відповідальності, займаючи активну конструктивну життєву позицію.

Переддипломна виробнича практика має сформувати у майбутнього фахівця практичні знання з бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, вміння й навички, необхідні для успішної роботи на посаді бухгалтера, головного бухгалтера, керівника облікової, планово-фінансової або контрольно-ревізійної служб підприємства будь-якої галузі АПК. Це досягається самостійним вивченням технологічних процесів виробництва та виконанням кожним студентом (згідно з програмою практики) окремих виробничих і громадських завдань за матеріалами конкретного підприємства.

Магістерська дипломна робота — це оригінальне теоретично-прикладне дослідження. Виконане магістрантом особисто (або у співпраці) у вигляді спеціально підготовленого рукопису, яке характеризується єдністю змісту, послідовністю побудови і логіч-

ною завершеністю, а також оформлене з дотриманням певних технічних та естетичних вимог.

Магістерською дипломною роботою можуть бути визнані також теоретичні чи експериментальні матеріали, підготовлені магістрантом особисто (або у співавторстві) й опубліковані у фахових виданнях України чи інших країн або представлені у вигляді звіту за результатами наукового дослідження.

Міжпредметний тренінг. Особливо важливе місце в процесі підготовки спеціаліста магістерського рівня займає «**Міжпредметний комплексний тренінг**» зі спеціальності 8106 «Облік і аудит» магістерської програми «Облік і аудит в управлінні підприємницькою діяльністю», що охоплює всі основні дисципліни, які формують спеціаліста магістерського рівня з бухгалтерського обліку. А саме: дисципліни, що вивчаються студентами бакалаврського рівня — «Бухгалтерський облік (фінансовий облік-I, фінансовий облік-II)»; «Управлінський облік»; «Облікова політика»; «Економічний аналіз»; «Інформаційні системи в обліку, аналізі та контролі»; «Аудит» та магістерського рівня — «Податковий облік і звітність»; «Звітність підприємства»; «Організація бухгалтерського обліку»; «Державний фінансовий контроль»; «Організація і методика аудиту»; «Облік міжнародних операцій».

Сутність і призначення міжпредметного тренінгу в навчальному процесі — подати студентам магістерської програми теорію та практичні аспекти організації, створення і функціонування цілісної системи економічного контролю, тобто бухгалтерського обліку, звітності та фінансового аналізу за умов сучасних комп'ютерних інформаційних систем і технологій.

Тренінг як одна з активних, максимально наближених до практики форм навчального процесу створює реальну можливість інтеграції знань та вмінь, необхідних для подальшого успішного їх застосування на практиці.

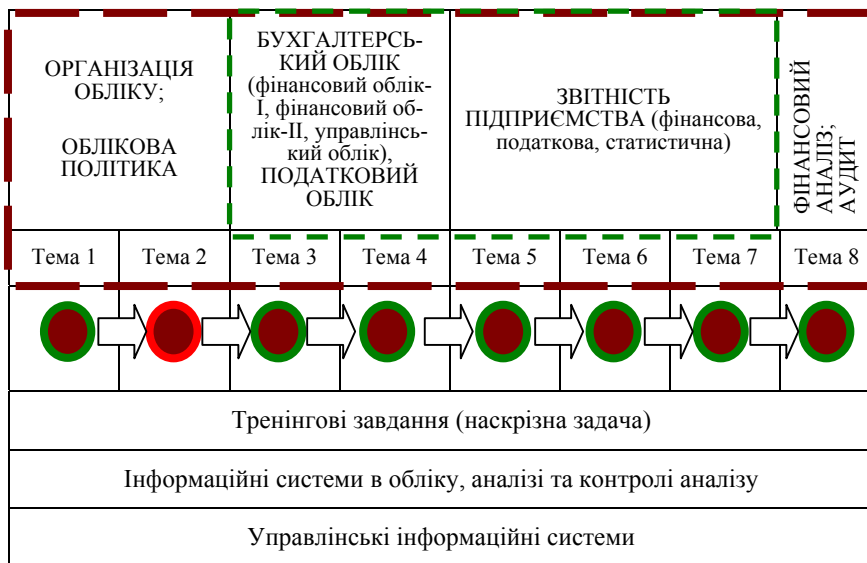
За методикою побудови, організації та технологією виконання Міжпредметний тренінг являє собою **НАСКРІЗНЕ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАВДАННЯ** з адаптацією і розвитком у напрямі послідовності вивчення фахових дисциплін магістерської програми в середовищі управлінської інформаційної системи.

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ МІЖПРЕДМЕТНОГО ТРЕНІНГУ

За основу КОНЦЕПЦІЇ побудови Міжпредметного тренінгу прийнято такі конструктивні принципи:

1. Охоплення тренінгом **фахових дисциплін**, які формують спеціаліста з обліку та аудиту
2. Відбір відповідних **тем з фахових дисциплін**
3. **Формування ланцюга тренінгових завдань** за логічною послідовністю і в тісному взаємозв'язку з темами фахових дисциплін
4. Комплекс тренінгових завдань — **наскрізне завдання**, інтегроване в управлінську інформаційну систему підприємства
5. **Уніфікована структура** тренінгових завдань
6. **Максимальна індивідуалізація і контроль самостійності** виконання тренінгових завдань
7. **Комп'ютерна технологія** вирішення тренінгових завдань

СТРУКТУРА МІЖПРЕДМЕТНОГО ТРЕНІНГУ

ЗМІСТ ТРЕНІНГУ

Кожна тема дисципліни, включеної до тренінгу, має такі розділи:

I. МЕТА

II. ТРЕНІНГОВІ ЗАВДАННЯ

- *загальні рекомендації*
- *інформація для виконання завдання*
- *зміст завдання*
- *методичні вказівки до виконання завдання*

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Структура та зміст вирішуваних у процесі тренінгу завдань охоплює питання конкретних тем базових дисциплін у певній послідовності. Вважаємо за доцільне здійснювати вирішення тренінгових завдань з тематики бухгалтерського обліку за двома технологіями: *перша* — традиційна (ручна) технологія — журнально-ордерна форма обліку; *друга* — комп'ютерна (автоматизована) технологія — 1С: Підприємство (Галактика тощо). Це дає можливість контролювати й аналізувати хід рішення тренінгових завдань, порівнюючи одержані результати за двома технологіями ведення обліку.

ГОЛОВНА МЕТА І ПРИЗНАЧЕННЯ міжпредметного тренінгу — визначити рівень ґрунтовності набутих знань і практичних навичок з основних дисциплін, що формують фахівця магістерського рівня з обліку і аудиту і це слугуватиме контрольним зрізом знань на завершальному етапі університетської освіти перед захистом магістерської дипломної роботи — *вершини піраміди знань*.

Виходячи з цього, виконання комплексного міжпредметного тренінгу та його захист як завершення навчальної програми магістерського рівня необхідно здійснювати після складання іспитів з дисциплін, охоплених структурою тренінгу.

Тобто, за графіком і розкладом навчального процесу за магістерською програмою захист комплексного тренінгу (як заключного етапу навчання) пропонується здійснювати в кінці другого семестру перед захистом магістерської дипломної роботи.

Тренінг проводиться і виконується кожним студентом у **РОЛІ ГОЛОВНОГО БУХГАЛТЕРА ВІРТУАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА** за розкладом і в межах магістерської програми у спеціальних лабораторіях (комп'ютерних класах) або на базі практики під керівництвом і консультацією викладача за певною комп'ютерною технологією і принципами максимальної *індивідуалізації* завдань та контролю *самостійності* роботи кожного студента.

ЗМІСТ МІЖПРЕДМЕТНОГО ТРЕНІНГУ (СТРУКТУРОВАНІЙ ЗА РОЗДІЛАМИ, ТЕМАМИ І ЗАВДАННЯМИ)

РОЗДІЛ 1. Заснування підприємства

Тема 1. *Створення й організація діяльності підприємства*

Завдання 1. Створення підприємства та організація його діяльності.

РОЗДІЛ 2. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві

Тема 2. *Організація і технологія ведення бухгалтерського обліку*

Завдання 1. Облікова політика підприємства.

Завдання 2. Організація і технологія ведення бухгалтерського обліку.

РОЗДІЛ 3. Бухгалтерський (фінансовий) облік на підприємстві

Тема 3. *Інформаційна структура системи обліку*

Завдання 1. Технологія обліку.

Завдання 2. Формування нормативно-довідкової інформації.

Тема 4. *Бухгалтерський облік*

Завдання 1. Облік формування статутного капіталу.

Завдання 2. Облік фінансово-розрахункових операцій.

Завдання 3. Облік матеріальних і нематеріальних необоротних активів.

Завдання 4. Облік виробничих запасів.

Завдання 5. Облік праці та заробітної плати.

Завдання 6. Облік розрахунків з бюджетом.

Завдання 7. Облік фінансових результатів.

РОЗДІЛ 4. Звітність підприємства

Тема 5. Фінансова звітність

Завдання 1. Фінансова звітність.

Тема 6. Податкова і спеціальна звітність

Завдання 1. Податкова звітність.

Завдання 2. Спеціальна звітність.

Тема 7. Статистична звітність

Завдання 1. Статистична звітність.

РОЗДІЛ 5. Фінансовий аналіз

Тема 8. Аналіз фінансового стану підприємства

Завдання 1. Аналіз фінансового стану підприємства.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ ТРЕНІНГУ

Тренінг виконується в послідовності розділів за тематикою дисциплін по кожному завданню відповідно до змісту міжпредметного тренінгу.

Тема 1. Створення й організація діяльності підприємства

Завдання 1. Створення підприємства та організація його діяльності

Оформити: Протокол №1 засідання засновників товариства, Установчий договір, Статут товариства, Договір з ВАТ «ХІМ-РЕЗЕРВ» про оренду складського приміщення.

Тема 2. Організація технології ведення бухгалтерського обліку

Завдання 1. Облікова політика підприємства

Скласти Наказ про облікову політику.

Розробити посадові інструкції директора та головного бухгалтера.

Завдання 2. Організація і технологія ведення бухгалтерського обліку

Скласти План-графік документообігу за ділянками обліку.

Тема 3. Інформаційна структура системи обліку

Завдання 1. Технологія обліку

Здійснити вибір форми і технології ведення бухгалтерського обліку на підприємстві і дати ґрунтовне пояснення цього вибору.

Завдання 2. Формування нормативно-довідкової інформації

Створити в комп'ютерній системі Довідники: Фіrm, Клієнтів (Постачальники, Покупці), ТМЦ, Складів, Основних засобів, Рахунків, Валют, Видів податків, Видів витрат; Довідники з оплати праці; Довідник Засновників.

Тема 4. Бухгалтерський (фінансовий) облік на підприємстві

Виконуються завдання за такими ділянками обліку: *формування статутного капіталу; фінансово-розрахункових операцій; необоротних активів; виробничих запасів; праці та заробітної плати; розрахунків з бюджетом; фінансових результатів.*

Згідно умови по кожному завданню на підставі первинних документів студент формує у комп'ютерній системі господарські операції, застосовуючи для цього режими «Документ» або «Операція».

Приклад виконання тренінгового завдання «Облік виробничих запасів»

- **Умова**

№	Дата	Господарська операція	Сума, грн.
20	04/03/.....	Отримано від ФГ «Земля і Воля»	Див. додаток 3
		— зерно ячменю 100 ц	?
		— податок на додану вартість	?
		Усього	?

Операція № 20 з оприбуткування виробничих запасів від постачальника здійснюється на підставі **Рахунок-вхідний СТА-000002** (за операцією № 7) через документ **Прибуткова накладна** з наступним формуванням бухгалтерських записів (проводок).

Документ Прибуткова НакладнаСТА-000009

Основні | ГТД | Додатково |

Прибуткова накладна СТА-000009 **від** 04.03.06 **Василенко**

Фірма **ТОВ "СТАРІЙ МЛИН"** Облік Бухгалтерія ПДВ 0%

Постачальник:

Вид **Вітчизняний постачальник**

ФГ "Земля і Воля"

Гривня Курс 1.00000 **грн за 1 грн**

Замов. **Рахунок-Відхідний СТА-000002 (01.03.06)**

Склад **Центральний склад**

МВО **Петренко**

Вид торгівлі **Предоплата**

Що оприбутковуємо? **ТМЦ**

№	ТМЦ	К-сть		Ціна в -	Сума в -	Сума -		ПДВ
		Од.	К			Сума +		
1	Зерно ячменю		10000.000	0.50	5000.00	5000.00		
		кг	1.000				5000.000	

Підбір

ОК Друк Каталог Прайс - лист

Разом грн 5000.00
Разом ПДВ 0.00
Усього грн 5000.00

Сформовані господарські операції з обліку виробничих запасів реєструються у **Повному Журналі** комп'ютерної системи в хронологічній послідовності здійснення цих операцій.

№ опер.	Документ	№ док-та	Дата	Час	Фірма	Вид обліку	Автор
20	Прибуткова накладна	СТА-000009	04.03.06	12.00.50	ТОВ «СТА-РИЙ МЛИН»	Бухгалтерія	Василе-нко

За аналогією в комп'ютерній системі обліку підприємства формуються господарські операції по всіх завданнях бухгалтерського обліку.

На підставі бухгалтерських записів, сформованих і занесених до журналів реєстрації, в автоматизованому режимі формуються вихідні реєстри аналітичного та синтетичного обліку. Складання вихідних реєстрів здійснюється через послідовність команд: **«Звіти» — «Бухгалтерський облік»** — вибір форми реєстру із запропонованого переліку — **Позначення реквізитів — Фірма, Період обліку,** — деталізація (аналітичний чи синтетичний) — **Сформувати.**

Як результат виконання цих команд буде сформована в автоматизованому режимі відеограма форми реєстру аналітичного або синтетичного обліку з подальшою можливістю друку цього вихідного реєстру.

Тема 5. Фінансова звітність

На підставі бухгалтерських записів у журналах реєстрації комп'ютерної системи в автоматизованому режимі формуються фінансові звіти — *Баланс підприємства (форма № 1), Звіт про фінансові результати (форма № 2)*. Складання форм звітності здійснюється через послідовність команд: **«Звіти» — «Бухгалтерський облік» — «Регламентовані звіти»** — вибір форми звіту із запропонованого переліку — **Позначення реквізитів — Фірма, Звітний період** — деталізація (квартал) — **Заповнити.** Як результат виконання цих команд буде сформована в автоматизованому режимі форма фінансової звітності з подальшою можливістю її друку.

За аналогічною послідовністю команд складаються і формуються форми звітності за темами.

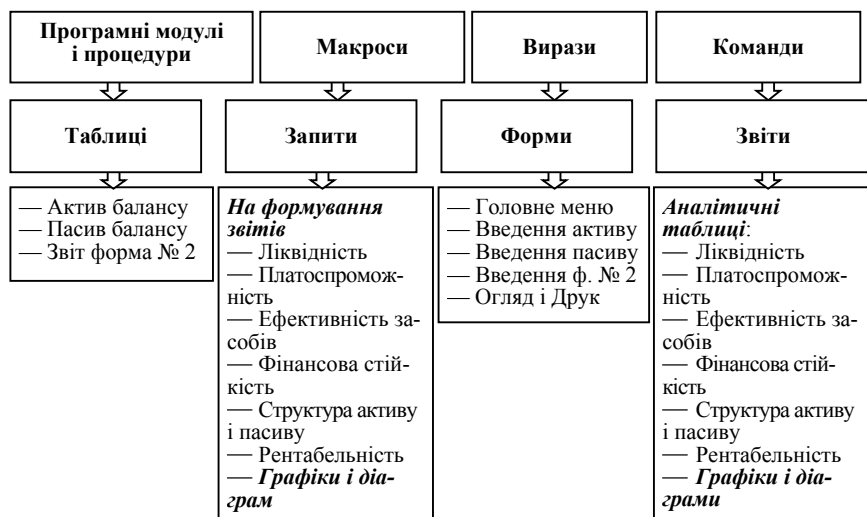
Тема 6. Податкова і спеціальна звітність — Податкова декларація з податку на додану вартість, Декларація з податку на прибуток підприємства, Податковий розрахунок комунального податку, Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку, Розрахункова відомість про нарахування і перерахування страхових внесків до фонду обов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Розрахунок суми страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, що підлягають сплаті, Розрахункова відомість про нарахування і перерахування страхових внесків та витрачання коштів фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, Звіт про нараховані внески, перерахування та витрати, пов'язані з обов'язковим державним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Тема 7. Статистична звітність — Звіт з праці (ф. 1-ПВ), Звіт про використання робочого часу (ф. 3-ПВ), Звіт про фінансові результати та дебіторську і кредиторську заборгованість (ф. 1-Б).

Тема 8. Аналіз фінансового стану підприємства

Тренінгові завдання з фінансового аналізу виконуються за комп'ютерною технологією на базі ППП ACCESS «ANALIZ».

Комп'ютерна система складається з певних модулів-блоків, що утворюють задачі з аналізу фінансового стану, логічно пов'язані в окремі однорідні групи.

Запуск підсистеми Аналіз фінансового стану

Через відповідну команду «Аналіз фінансового стану» виходимо на діалогову форму для вирішення завдання.

Уведення вхідних даних для завдання «Аналіз фінансового стану»

Дані «Активу» вводяться до комп'ютерної системи з форми № 1 «Баланс» фінансової звітності через відповідну діалогову форму.

Уведення даних за статтями АКТИВУ балансу				
		Актив		
I. Необоротні активи:		Код рядка	На початок	На кінець
Нематеріальні активи	Залишкова вартість	010	6000	6000
	Первісна вартість	011	6000	6000
	Знос	012	52	124

Дані «Пасиву» вводяться до комп'ютерної системи також із форми № 1 «Баланс» фінансової звітності через відповідну діалогову форму.

Уведення даних за статтями ПАСИВУ балансу			
	Код рядка	На початок	На кінець
Власний капітал	300	437 000р.	437 000р.
	310		
	320	116 000р.	107 000р.

Дані «**Фінансові результати**» вводяться до комп'ютерної системи з форми № 2 «Звіт про фінансові результати» через відповідну діалогову форму.

УВЕДЕННЯ ДАНИХ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ -ЗВІТ Ф№2			
СТАТТЯ	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Чистий дохід від реалізації продукції	035	18064000	15621000
Собівартість реалізованої продукції	040	16967000	14669000

Складання, огляд та друк таблиць показників аналізу фінансового стану підприємства здійснюються в автоматизованому режимі в діалоговій формі через команди «Огляд» і «Друк».

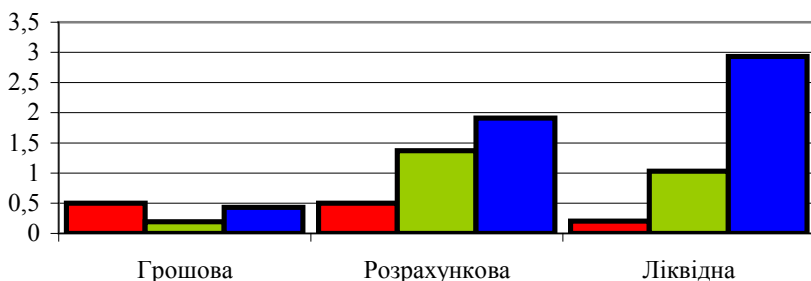
У запропонованій діалоговій формі через вибір відповідної таблиці показників послідовно формуємо необхідні для огляду і друку дані аналізу:

Показники платоспроможності підприємства; Показники ліквідності підприємства; Показники фінансової стійкості; Структура активів; Структура пасивів; Показники рентабельності тощо.

ПОКАЗНИКИ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Показники	Оптимум	На початок періоду	На кінець періоду	Відхилення (+, -)	Аналіз (оцінка)
1. Коефіцієнт грошової платоспроможності	0,5	0,19	0,43	0,24	Задовільно
2. Коефіцієнт розрахункової платоспроможності	0,5	1,37	1,91	0,54	Добре
3. Коефіцієнт ліквідної платоспроможності	0,2	1,03	2,93	0,90	Добре

Діаграма КОЕФІЦІЄНТІВ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ

Результати виконаного тренінгу (тренінгового завдання) являють собою комплект відповідних ***форм установчих документів, бухгалтерських регістрів, та звітності підприємства, контрольно-аналітичних розрахунків тощо***, розроблених та складених за обраною управлінською системою і технологією з подальшою ***презентацією, захистом і оцінкою*** перед фаховою комісією магістерської програми «Облік і аудит в управлінні підприємницькою діяльністю».

Порядок оцінювання виконаного комплексного тренінгу

Об'єктами оцінювання результатів тренінгу, виконаного студентами за магістерською програмою «Облік і аудит в управлінні підприємницькою діяльністю», є:

I. Правильність і повнота виконання тренінгових завдань — **60 балів**, з них по дисциплінах:

організація бухгалтерського обліку (тема 1, 2) — **10 балів**;

бухгалтерський облік (тема 3, 4)	— 20 балів;
звітність підприємства (тема 5, 6, 7)	— 10 балів;
фінансовий аналіз (тема 8)	— 20 балів;
II. Захист (презентація) перед фаховою комісією	— 40 балів.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у традиційну 4-бальну та шкалу за системою ECTS.

Кафедрою обліку, аналізу та аудиту в АПК накопичено достатній (п'ятирічний) досвід впровадження навчальний процес комп'ютерної технології міжпредметного комплексного тренінгу зі спеціальності 8106 магістерської програми «Облік і аудит в управлінні підприємницькою діяльністю» денної та заочної форм навчання.

ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК тренінгових технологій на заключній стадії підготовки компетентних фахівців магістерського рівня пропонується в напрямках:

- 1) *розширення та поглиблення тематики основних дисциплін;*
- 2) *модернізація інформаційних технологій;*
- 3) *максимальна комп'ютеризація управлінської системи підприємства;*
- 4) *підвищення рівня індивідуалізації і самостійності виконання тренінгу.*

Консультаційний проект — це ретельно розроблені пропозиції щодо впровадження науково обґрунтованої організації бухгалтерського обліку (як основної складової контролю) на підприємстві, що є базовим для підготовки магістерської дипломної роботи.

Виконання студентами консультаційних проектів на матеріалах підприємств, що є базами проходження практики і підготовки магістерських дипломних робіт, має важливе значення для швидкої адаптації молодих фахівців до конкретних умов діяльності суб'єктів господарювання.

На кафедрі обліку, аналізу та аудиту в АПК склалася традиція проведення щорічних науково-практичних конференцій, у якій активну участь беруть викладачі кафедри та студенти-магістранти як денної, так і заочної форми навчання. За результатами конференцій видаються збірники статей і тез доповідей, що також містять наукові розробки студентів магістерського рівня підготовки за темами дипломних робіт.

Наукова стаття — це невеликий за розміром науковий твір, надрукований у збірнику, фаховому журналі, газеті. Стаття може

бути присвячена конкретному питанню (проблемі), може носити оглядовий, узагальнюючий, критичний характер. Вона може стисло висвітлювати досвід практичної діяльності або результати проведених досліджень, може містити дискусійні питання, що активізують подальше обговорення наукової проблеми.

На третій стадії — як **вершина** піраміди знань — є виконання **МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ** та її захист.

Магістерська дипломна робота — найважливіша форма самостійної роботи студента, в процесі якої він набуває вміння і навичок організації та здійснення наукових досліджень. Вона визначає загальноосвітню та фахову зрілість випускника, вміння діалектично мислити, творчо застосовувати набуті знання при розв'язанні конкретних практичних завдань у сфері управлінської діяльності.

Таким чином, діюча система підготовки фахівців магістерського рівня з обліку та аудиту, що включає в себе вивчення фахових дисциплін, виконання завдань міжпредметного тренінгу, розробку й презентацію консультаційного проекту, написання наукових праць та підготовку і захист магістерської дипломної роботи, сприяє набуттю випускниками фахових компетенцій, що підвищує їх конкурентоспроможність на ринку праці.

Андрійчук В. Г., академік УААН,
д-р екон. наук, професор,
кафедра економіки агропромислових формувань

КОМПЛЕКСНИЙ ТРЕНІНГ З ПЛАНУВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО ФОРМУВАННЯ В СИСТЕМІ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ СТРАТЕГІЇ

Тренінгові технології є одним з найефективніших інноваційних методів, що забезпечують високий рівень підготовки майбутніх фахівців із сучасним економічним мисленням і розумінням тих складних процесів, які відбуваються нині в економіці в цілому і в агропромисловому комплексі зокрема.

На кафедрі економіки агропромислових формувань розроблений комплексний тренінг «Проектування агропромислового формування в продуктовому підкомплексі АПК» по одній із найважливіших ланок трансформаційних процесів, що відбуваються в агропромисловому комплексі України, — створення агропромис-